

Danielpa Qillqan — Chunka Pichqayuq Pichqa-niyuq

Simbolik t'ikray: Danielpa libronpi sapa p'unchawpa pakasqa misterionta kicharispas

Jeff Pippenger
2024-01-09

Daniel qillqapi “sapa punchaw” nisqanta William Miller reqsirqan Roma pagana-man utaq paganismoman rikch'akuq unanchaq hina; ichaqa qhepa p'unchaykunapiqa chayqa William Millerpa sayariyninpi kaq cheqaq yachachiykunata qhesachiyta unanchanmi. Chayqa rikuchin tukukuyninta huk hatarikuq mana kasukuyta, 1863 watapi qallarisqanta, Millerpa Moisespa “qanchis kuti” nisqan Levítico iskay chunka suqtayoqpi kaq yuyayninta qhesachispa. Adventismopa “sapa punchaw” nisqapa allin reqsichisqan paganismomanta kasqanta qhesachisqanwanqa, Satanaspas unanchanta Cristopa unanchanman tikrarqanku. Isaíasmi reqsichin kay ruwasqaqa imakunatapas umalliqman churay kasqanta. “Sapa punchaw” nisqapa qhesachisqanqa 1930 watakunapi churasqa karqan (Adventismopa kimsay generacónninpi), ichaqa 1901 watamanta pacha (Adventismopa iskay generacónninpi) chayqa huk rimanakuy hinaña karqan. Ñawpa Israel hinallataq, cheqaq kayta pisi-pisimanta qhesachiyta pusarqan pantayta chaskinankupaq, mayqenchus mana pampachasqa huchapa imaymana kaqninkunata apamurqan.

Mana pampachay atipaq hucha, qhichu qhawasqa judiókunapaqqa, rikuchisqa karqan imaynan Cristopa ruwasqankunata Satanaspas ruwasqanman tupachisqankupi. Ñawpaq Israelqa kunan pacha Israelpa hatun unanchanmi, hinaspa kunan pacha Israelqa chay kikillanta ruwarqan, ichaqa qhipaman tikrasqa hina. Satanaspas ruwasqankunata (paganismota), hap'ispa, chay ruwasqankunata Cristoman suticharqanku. Ñawpaq Israelpa hatarikuyninqa Satanasta reyninpaq akllakusqankutapas ukhunpi hap'in.

Chaymi Pilato chay nisqanta uyarispaqa, Jesus-ta hurqumuran, hinaspan huk tarimay tiyanapi tiyaykukuran, chay sutichasqa “Pavement”, ichaqa hebreo simipiq “Gabbatha”. Pascua raymipa wakichikuy p'unchawmi karqa, soqtay horata hina; hinaspan judío runakunata nirqa: ¡Qhawariychik, Qankunapa Reyniykichik! Ichaqa paykuna qapariqlaña nirqaku: ¡Apay, apay, chacatapi wañuchiy! Pilato paykunata nirqa: ¿Reyniykichiktachu chacatapi wañuchichisqay? Hatun saserdotekuna kutichirqaku: Manan huk reyniyku kanchu, aswanqa Césarllam. Chaymantan payta paykunaman entregaykurqa chacatapi wañuchisqa kananpaq. Hinaspan Jesus-ta hap'ispanku apakuykurqaku. Juan 19:13–16.

Pilatoqa Roma paganaq rantinmi karqan, hinaspa Hermana Whiteqa reqsichin Apocalipsis chunka iskayniyuq capítulo nisqapi hanaq pachamanta qarqosqa dragón nisqaqa Satanás kasqanta; ichaqa huk iskay ñiqipiq dragón nisqaqa Roma pagana nisqapasmi. Chayrayku dragónqa “sapa p'unchay” nisqawanmi unanchasqa kachkan. Ñawpaq Israelpa hatun hucha pampachayman mana

munasqan tukukuyninpi, maypachachus llapa runakunapa ñawpaqenpi willakurqanku: “Manaqqa ima reyniyuqchu kayku, Césarlla reyniyku,” nispa, chayqa sut’ita willakusqankuta rikuchirqan paykunaqa reyninpa sujetonkuna kasqankuta, hinaspa chay reyninqa Satanás kasqanta. Diospaq Rey kasqanman chay hatarikuyninqa qallarikurqan Samuel profetapa p’unchayninkunapi, maypachachus Diosta reyninkuta hina qhespichispa, mañakurqanku runa rey qosqa kayta, wakin nacionkunahina kananpaq.

Chaymiqa Israelpa llapa kurakankuna tantakurkanku, hinaspa Samuelman hamurkanku Ramaman, nispataq payta niranku: Qhawariy, qanqa machuyarqankin, churiykikunataq manam purinkuchu ñanniykipi; kunanqa churapuguayku huk reyta, tukuy nacionkunahina noqaykuta juzgananpaq. Ichaqa Samuelman mana allinchu karqa chayta nisqankuqa: “Qowayku huk reyta noqaykuta juzgananpaq” nispa. Hinaspa Samuelqa Señor Diosman mañakurka. Señor Diosñataq Samuelta nirqan: Uyariy llaqtapa rimayninta tukuy ima nisuusqaykipi; manam qantaqa qhesachkunkuchu, aswanqa noqatam qhesachkunku, paykuna patapi ama reynaypaq. Tukuy ruwasqankumanhina, Egiptomanta horqomusqay p’unchawmanta kay p’unchawkama, imaynatachus saqerqawanku hinaspa huk dioskunata servirqanku, chayhinallataq qampaqpas ruwachkanku. 1 Samuel 8:4–8.

Ñawpa Israel mana hayk’aqpas reqsirqanchu Diosman qhepaman qhisnichisqankuta, nitaq kay pachapi reyta munasqankumanta chayman wiñarispas Mesías-ta chakatasqankukama chayayta, hinaspa Satanás-ta rey ninku hina akllasqankuta. Paykunaq hatarikuyninku kikin-kuq allin-kay yuyayninkuwan ñawinkumanta pakasqa karqa; chay yuyaykunapiqa Dios-ta qhepaman qhisnichispa chayraq akllasqa llaqta kasqankuta yuyarqanku, imaraykuchus, nirqanku, Diosqa ch’uya profético ministerio-ta Samuel qhipapasraq sayachirqan.

Paykuna qillqaqkunaraq proféticota servicionninta pantasqa yuyarirqanku, Diospa profétankuna paykunawan kasqankuta Diospa akllasqan llaqtan kasqankumanta prueban hina creespa. Manan rikurqankuchu Diosmanta ancha karupi kasqankuta, chay profétakunataq paykunata Diosman kutichiyta maskhasharqanku; ichaqa paykuna profétakuna imaynata llamk’asqankutam Diospa pusasqanman hina yuyarirqanku. Kayqa karqanpas tukuy profétakuna paykunaman kachamusqan willakuyninkunata sapa kutin chaskiyta mana munasqankupas. Chay kikillan engañokunaqa Adventismomanpas hamurqan 1863 watapi.

Adventismuqa, William Millerpa ministërionninpi huñusqa karqan chay kuyuyta rechazárgan, hinaspataq kikillan watapi, Moisésqa “qanchis kuti” nisqa willakuyta rechazásqankumanta qhepaman, Elíasqa (William Millerpa) apamunan hina, ley nisqawan registrasqa iglesia tukuyta akllarqan. Chay kikillan watapi llullaq profético cuadrota ruraraqunku, mayqintachus mana ñawinchay atikurqanchu, nitaq Habacuc 2:3 nisqaman hina manaña “rimay” atirqanchu, imaraykuchus sut’inchanaq huk handout nisqata munarqan. Habacucpa cuadrosninqa kasqan hinalla ñawinchay atikurqan; chayrayku “rimay” atirqan.

Adventismom mana munasqankuta 1863 watapi akllasqankumanta ima kikinkuta qhawarikuyta mana munarqachu; chayqa, paykunapura profetisata hap’irqanku, chaymi sut’ichirqan paykunaqa Apocalipsis qillqapi reqsisqa puchuq llaqtachasqa kasqankuta, mayqinchus Profecía Espíritu-niyuq kashan. Ñawpaq Israelpa kikin espiritunta, kikin sayaynintawan rikuchirqanku; hinaspa, Miller

tarisqan ñawpaq joyata chaskiyta qhespichispa qallarisqa hatariyqa, qhipamanmi Millerpa “the daily” sutiyuq joyata reqsisqanta paykunapa chaskiyta qhespichisqankuman pusarqanpas.

Kunan pacha Israelqa mana chaskirqachu Millerpa “sapa p’unchay” nisqanmanta yachayta, chayqa huk unancha karqa pagano Romamanta, chaymantaqa huk unancha Satanásmanta; aswanpas nirqanku “sapa p’unchay” nisqaqa Cristopa unanchan kasqanta. Huk rimaypiqa, kunan pacha Israelqa akllakurqan huk satanico unancha Cristopa unanchan hina chaskinanta. Ññataq ñawpaq Israel rimarisqankuman hina, paykunaqa willakurqanku mana huk reyniyuq kasqankuta Césarllamanta, pagano Romapa rantinchasqanmantam, chayqa Satanáspa unanchanmi.

Profecíaq aplicacionninman hina, chay akllayqa mañakurqanmi pachaq Israelqa musuqmanta sut’inchananpaq Danielpa qanchis, pusaq, isqun capitulokunata, chay kapitilokunaqa Ulai Mayupi rikuchisqa kasharqan, hinallataq Milleritapa historiapi yachaypa yapakuynin karqan. Paykunaqa chay kapitilokunata tikranankupaqmi kallpachakusqaku, imaraykuchus pusaq kaq capitulopi “sapa p’unchay” nisqaman kinsa kuti chiqanmanta rimarin.

Ulai Mayu rikuchisqan qispichisqa karqan historiapa kallpachasqanrayku, Milleritakunaqa mana huknin kay pachapi qhapaq suyukunata rikurqankuchu Cristo kutimunanaq ñawpaqman chaymanta Wiñay Qhapaq Suyunta sayarichinanpaq, Danielpa iskay ñiqin capítulo nisqanpi rikuchisqa hina. Chayrayku, Roma nisqa tawañiqin qhapaq suyutaqa huk qhapaq suyu hina ishkay rikch’ayniyuq kasqanta hap’irqanku. Chay ishkay rikch’aykunaqa chiqapmanta Danielpa qanchis ñiqinwan pusaq ñiqin capitulokunapi rikuchisqa kanku. Danielqa sut’inchana pusaq ñiqin capitulopi chaskisqan rikuyqa qanchis ñiqin capítulo rikuywan tupachispa unanchasqa kananpaq kasqanta.

Rey Belsarapa kamachisqanpa kinsa watañanpi, huk rikuy rikhurimurqan ñuqaman, ari, ñuqaman Danielman, ñawpaqta ñuqaman rikhurimuq rikuy qhepaman. Daniel 8:1.

Rikch’ariy “ñawpaqta rikhurqan” Danielman, chayqa qanchis kaq capítulo rikch’ariyninmi karqan.

Babiloniaq rey Belshazarpa ñawpaq watañinpi Danielqa puñunan patapi umanpi musquyta hinaspa rikuykunata rikurqan; chaymantaqa musquyninta qillqarqan, hinaspa imakunapas kasqankumanta tantallata willarqan. Daniel 7:1.

Iskay qhawaykunaqa iskayman rakisqa kayninmi Bibliapi willasqa qhapaq suyukunamanta profecíakunaq, ñawpaqtaq Danielpa iskay ñiqin kapitulumpi rikuchisqa karqan. Babilonia, Medo-Persia, Grecia, hinaspa Roma nisqa tawa qhapaq suyukunaqa qanchis ñiqin kapitulumpi yapamanta rikurichisqa karqan, chaymantaq pusaq ñiqin kapitulumpi hukmanta yapamanta rikurichisqa karqan, ichaqa tawa qhapaq suyukunapa políticopi kaq imaymanakunawan, tawa qhapaq suyukunapa religiosopi kaq imaymanakunawan hukmanyay t’aqaywan. Daniel qanchispiqa suyukunaqa wañuchiq animalakunawanmi rikuchisqa kanku, ichaqa pusaq ñiqin kapitulumpiqa chay kikillan suyukunaqa santuarioq animalninkunawanmi qawachisqa kanku. Danielqa qanchis ñiqin kapitulumanta chay qhawayta unanchayta munarqan, chaymi Gabriel hamuspa payman sut’incharqan.

Ñuqa Danielmi sonqoypi llakisqa karqani cuerpoy ukhupin, umaypa musquyninkunataq mancharichiwanku. Chaypi sayaqkunamanta hukman qayllaykurqani, hinaspa tapurqani llapa kaykunamanta cheqaq kayta. Chaymi pay willawarqan, hinaspa yachachiwarqan imakuna niyta munasqanta. Kay hatun uywakuna, tawa kaqkunaqa, tawa reykunam, kay pachamanta hatarimunqaku. Ichaqa Ancha Hanaq Kaqpa ch'uya runankunaqa qhapaq kayta chaskinqaku, hinaspa wiñaypaq qhapaq kayta hap'ipakuwanku, arí, wiñay wiñaypaq. Daniel 7:15–18.

Danielman yachachisqa karqan chay tawa uywakunaqa tawa kay pachapiq qhapaq suyu kananpaqmi, Diospa wiñay qhapaq suyun sayarichisqa kanankama, Danielpa iskay ñiqin kapitulonwan hina tupaspa. Tawa kay pachapiq qhapaq suyukuna kananpaqmi karqan, Diospa wiñay qhapaq suyun hamunanta ñawpaqchaspa; chayta rikuchirqan rumipi, orqomanta cuchusqa kaspa iskay ñiqin kapitulo ukhupi tukuy kay pachata hunt'asqa.

Paní White Milleritakunapa yachayninta chay tawa qhapaq suyukunamanta aswan karuman aparqan, Apocalipsis qelqap chunka kimsayuc kapitulopi allpamanta bestiamanta rimarispa.

Kay pachapin huk unanchay qallarichisqa. Profetaqa nin: “Huk bestiataqmi kay allpamanta llusqsimuqta rikurqani; payqa iskay waqrayuqmi karqa, corderohina.” Versículo 11. Kay bestiaqa rikch'ayninpas, imayna llusqsisqantapas qawachinmi, chayta representasqan naciónqa ñawpaq unanchaykunawan qawachisqa nacionkunamanta hukniray kasqanta. Hatun qhapaq suyu-kuna, kay pachata kamachiqkunaqa, profeta Danielmanqa mikhuq animal-kunahinaraqmi qawachisqa karqan, “hanaq pacha tawa wayrakuna hatun qochapi maqanakuspa” llusqsimusqankupi. Daniel 7:2. Apocalipsis chunka qanchisniyuqpiqa, huk angelmi sut'incharqan unu-kunaqa “llaqtakuna, achka runakuna, nacionkuna, simikuna” kasqanta. Apocalipsis 17:15. Wayrakunaqa ch'aqwaypa unanchanmi. Hanaq pachamanta tawa wayrakuna hatun qochapi maqanakusqankuqa atipaykunapa, revolucionespa manchay rikch'aykunatam unanchan, chaykunawanmi qhapaq suyu-kuna atiyta tarirqanku. El Gran Conflicto, 439.

Uywakunaqa unanchaqquna kanku atipaykunamanta, kaykunaqa ruwasqa karqan suyuqquna atiyman chayaspa. Huk mikhuq animalqa profetapi unancharin huk suyuq siyasiy, qullqi, hinallataq awqa kallpanta. Chayllataq suyuqquna, Danielpa iskay kaq chutaqpi hinallataq qanchis kaqpi representasqa kasqanku, pusaq kaq chutaqpi representasqa kanku; ichaqa chaypi llapallankuq Diospa santuarionmanta hamuq imaymanawan tinkichisqa kanku, chayhinapin suyuqqunapa diniyuq kayninmanta representanku, imaraykuchus llapallanku Iglesiasyuq Estadoyupas hukllachasqa kasqanku.

Rey Belsasarpa kamachikuyninpa kinsa watañanpi, ñawpaqta rikuchisqa kaq qhepanpi, huk rikuy ñoqaman, Danielman, rikurimurqan. Chay rikuypi rikurqani; hinaspan, rikushaspay, Elam suyupi kaq Susan llaqta palaciopi kasqayta tarirqani; hinaspan rikuypi rikurqani, Ulai mayu patapi kashasqayta. Chaymantan ñawiykunata oqarirqani, rikurqani, hinaspan qhawarirqani: mayu ñawpaqpi huk carnero sayasharqan, iskay waqrayuq; chay iskay waqra altokuna karqan, ichaqa huknin hukninmanta aswan alto karqan, aswan alto kaqtaq qhipaman wiñarqan. Carnerota rikurqani inti haykuna lado-man, chinchay-man, uray-man tanqarispa puriqta; chayhinaqa mana ima uywakunapas paypa ñawpaqninpi sayayta atirqankuchu, nitaq

pipas makinpita qespichiyta atirqanchu; aswanpas munasqanman hina rurarqu, hatunyarqantaq. Chayta yuyarishaqtiy, qhawariy, inti yaykuna ladomanta huk chivu urqu llapa pachapa hawanpi hamurqan, mana allpata llamk'aspa; chay chivu urqutaq ñawinkuna chawpinpi reqsisqa huk waqrayuq karqan. Hinaspan hamurqan chay iskay waqrayuq carneroman, mayu ñawpaqpi sayashaqta rikushqayman, kallpan phiñakuyninwan payman phawaykuspa. Payta carneroman qayllaykamusqanta rikurqani, hinaspan paypa contranpi sinchita phiñakurqan, carnerota maqaspa iskaynin waqrantapas p'akirqan; carneropaqtaq manan kallpachu karqan paypa ñawpaqninpi sayananpaq, aswanpas allpaman wikch'uykurqan, saru-sarutaq rurarqu; hinaspan manan pipas carnerota makinpita qespichiyta atirqanchu. Chayraykun chivu urqu ancha hatunyarqan; ichaqa kallpayuqña kashaqtin, hatun waqra p'akirqan; chaypa rantinpi tawa reqsisqa waqrakuna wiñarqamurqan hanaq pacha tawa wayrakunaman. Daniel 8:1–8.

Pusaq pusaq kaq capítulo qallarin Daniel nisqanwan, chaypim pay niykan chay pacha Bibliapi profecía nisqapa ñawpaq qhapaq suyup historiapi kawsashasqanta (Babilonia); ichaqa mosqosqampi mana mayqin unanchataq reqsichinchu Babiloniata rikuchinapaq, imaraykuchus qallarin carnero nisqawan, chaymi iskay kaq kay pachapi qhapaq suyu Medo-Persia nisqata rikuchirqan. Babiloniapa unanchan mana kasqanqa munasqa kasqanraykum, imaraykuchus Babiloniapa huk hatun característicanninqa kaymi: suyuqa qichusqa kasqanta, hinaspa chaymanta kutichisqa kasqanta rikuchin, Nebucadnezarpa “qanchis kuti” animal hina kawsasqanwan representasqa hina. Chay “qanchis kuti” ukhupim huk elementu Babilonia espiritualmanta (papado) representasqa kashan, imaraykuchus papadoqa chay suyum kashan qanchis chunka simbólico watakunapi qonqasqa, chay pacha ukhupi wañuchi ch'akitawan hap'isqa karqan. Danielpa kay mosqoyta chaskisqanta “rey Belsazarpa kamachisqanpa kinsa kaq watanpi” nispa reqsichisqanqa, Babiloniata reqsichin Medo-Persia nisqa iskay kaq suyup ñawpaq kaq suyu hina; ichaqa aswanmi enfatizan Babiloniata pakasqa, utaq qonqasqa suyu hina, mayqinchus huk reypa p'unchayninkunapi qonqasqa kashan.

Pusaq p'anqapi kaq uywakunaqa manam michiq uywakunachu; chaykunaqa Diospa wasinpi haywarisqa uywakunam kasharqan. Tawaq kaq qhapaq suyutaqa “huk huch'uy waqra” nisqawanmi rikuchin, manam huk uywawanqa; ichaqa waqrakunaqa Diospa wasinmanmi pertenececerqan, imaraykuchus Diospa wasinpi altarkunaqa waqrayoqmi karqan, chayqa diseño-ninmanta hukninmi karqan.

Manam ña willay rikuchisqan tawa qhapaq suyuqkunaqa Danielpa nisqanpi santuarioq simikunawanmi rikuchisqa karqan, chaymantaqa kay capítulo willakuyninpi achka simikuna kashan Diospa santuario serviciomanta chiqapta llusqisqa. Kay capítulo willakuyninqa hebreo simikunawanmi qhawachisqa, chay simikuna santuario serviciomanta apasqa kasqankuwan; hinallataq santuario serviciopi ofrendata haywarinapa rurayninpas kay capítulo ruwasqan ukhupin sayarichisqam kashan. Danielpa yuyaychasqanman hina, qanchis kaqta pusaq kaqwan kuskata churasqanrayku, qhawayta munasqankunaqa rikunkumanmi qanchis kaq capítulo Bibliapi profecíankunapi qhapaq suyukunapa estado rurayninta reqsisqanmanta, pusaq kaq capítulo Bibliapi profecíankunapi qhapaq suyukunapa iglesia rurayninta reqsisqanmanta kasqanta.

Adventismoqa kay chiqaqsispamanta kay chiqap yachayta supaypa llullakuy willakuykunawan pakayman apasqa, imaraykuchus kay reqsiyqa rikuchin Millerpa alhajakunan Diospa rurasqanman hina kasqanta. Paykunaqa Millerpa “the daily” nisqanmanta yachayninta chinkachisqankuta rikuchinku hina “Diosqa mana yachayniyoq karqan” nisqanku, imaraykuchus paykuna ninku, Dios Miller-man marco-ta qospa (santo angelkunapa ministeriowninwan), mana chiqap kasqanta.

Qankunata hukman tikrayniykicheqqa cheqaqtapuni manka rurajpa ñiqin llinphika hina qhawasqa kanqa; imaraykutaq rurasqaqa ruwayniyuqninmanta ninqachu: “Manan paychu ruwawarqa”? utaq kamasqa kaqqa kamayniyuqninmanta ninqachu: “Manan payqa yachayniyuqchu”? Isaías 29:16.

Millerpaq marconqa karqa profeciakunaq estructura-ninmi pay riqsisqan hinaspa llamk’achisqan; ichaqa 1863 watamanta pacha, Adventismoqa kutirirqan apostata Protestantismopaq hinaspa Catholicismopaq teológiko aplikacionninkunaman, chay hina pakaykuspa Millerpa musquyninpa quri rumi-sumaqquna-ta. Adventismoqa llullaq marco-ta chaskirqan (imapas encuadrado kaqta), llamk’ayta hinaspa llamk’ay ruwaqta, mana chaskinankupaq. Chayta ruwaspaqa, ninakuqku llamk’ay ruwaqqa mana yachayniyuq kasqanta. Chay marco-ta qhesachiyqa, ñawpaqpas kunanpas, 1798 watapi kichasqa karqan chay yachay yapakusqanta qhesachiymin. Pikunachus yachay yapakusqanta qhesachinku, llamk’ayta hinaspa llamk’ay ruwaqta qhesachinku; Danielpa rimayninman hinaqa, paykunaqa “mana allin runakuna” karqanku.

Achka runakuna pichasqa kanqaku, yuraqchasqa, hinallataq pruebarisqa; ichaqa mana allin runakunaqa mana allinta ruwaspaqa ruwanqaku: mana mayqen mana allin runapas unanchanqachu; ichaqa yachaqqunaqa unanchanqaku. Daniel 12:10.

“Mana allinkaqqunaqa mana allinta rurankaqku”, chayhinataq sut’ichin cheqaq kayta aswan-aswan wichayman chayarqanku hinaspa qichurqanku. Mana allinkaqqunapa kay marco nisqapa qichusqankuqa Diospa qichusqanmi; chaymantaq Diospas mana allinkaqqunata qichun, llulla marco nisqawan qichuyta ruwasqankumanta.

Llaqtaykunaqa yachay pisi kasqanraykun chinkachisqa kanku: qamqa yachayta wikch’usqaykirayku, noqapas qamtam wikch’usqayki, ama ñoqapaq sacerdotecuña kananpaq: Diosniykpa kamachikuyninta qonqarqusqaykirayku, noqapas wawaykikunatam qonqarusaq. Oseas 4:6.

Diospa llaqtan, 1844 watamanta 1863 watakama Diospa “sacerdoten” kasqankumanta, William Millerpa ministeriuntaqmi astawan yapasqa “yachayta” mana charisqankurayku qhesachasqa karqanku. Importanteqa Oseaspi versículo soqtaqpa contexto-ninta qhawariy, imaraykuchus contextoqa cheqaq kaypa contranpi astawan hatun yupaychasqa hatarikuq mana kasqanta reqsichin, chaytaq “yachay” nisqawan sutichasqa kachkan.

Uyariychis, Israelpa wawakuna, Señorpa siminta: Señorqa kay llaqtapi tiyaqkunawan churanakusqanmi kachkan, kay llaqtapi mana cheqaq kay, mana kuyapayakuq kay, mana Diosmanta yachay kasqanrayku. Juraywan, llullakuywan, wañuchiywan, suwakuywan, wachuqyay huchata ruwaspa, llimpintin llusqipunku, yawarqa yawarta tupachin. Chayraykun kay llaqtapas llakikunqa, chaypi llaqa tiyaqkunapas pisi kallpayasqa kanqaku, chakra

uywakunawan kуска, hanaq pacha pichqakunawan kуска; ari, lamar qochapi challwakunapas chinkachisqa kanqaku. Ichaqa ama pipas maqanakuchunchu, amataq hukta piñapayaychunchu: llaqtaykikunaqa sacerdotewan maqanakukuqkunahinami kanku. Chayraykun qamqa punchawpi urmanqi, profetapas tutapi qamwan kуска urmanqa, mamaykitaq usuchisqa. Llaqtayqa yachay mana kasqanraykum chinkachisqa kachkan: yachayta wisch'usqaykirayku, noqapas qamta wisch'usayki, ama ñoqapa sacerdotey kanaykipaq: Diosniykupa kamachikuyninta qunqasqaykirayku, noqapas wawaykikunata qunqasaq. Astawan yapasqa kasqankuman hina, chayhinam contraypi huchallikurqaku: chayraykun paykunapa hatun kayninta p'enqayman tikrarichisqa. Paykunaqa llaqtaypa huchanta mikhunku, mana allin ruwasqankumanta sonqonkuta churanku. Hinaptinmi runa hina sacerdote kanqa: ñanninkumanta paykunata muchuchisqa, ruwasqankuman hinataq kutichisqa. Mikhunqaku, ichaqa mana saqsaqachkanqachu: wachuqyay huchata ruwanqaku, ichaqa mana miranqakuchu: Señorpaq mana uyariyta munasqankurayku.

Huachacuy, vinopas, mosoq vinopas sonqota qechun. Llaqtaykunaqa yachachikuyta mañakunku k'ullu taytachankumanta, tawnankupas willan paykunaman; huachacuykunaq espiritunmi pantachirqa paykunata, hinaspapas Diosninkumanta karunchakuspa huachacurqanaku. Orqokunaq puntankupi haywanakunku, moqokunapipis inciensota rupachinku, roble sach'akunapa, álamo sach'akunapa, olmo sach'akunapa uranpi, llanthun allin kasqanrayku; chayraykun ususiykikuna huachacunkaku, warmiykikunapas wachuq kayta ruwankaku. Mana muchuchisqaykichu ususiykikunata huachacusqankumanta, nitaq warmiykikunata wachuq kayta ruwasqankumanta; paykunakikunaqa huachak warmikunawan sapanchakunku, hinaspapas q'apaq warmikunawan haywanakunku; chayraykun mana entiendenq llaqtaqa urmanqa. Qam, Israel, huachacuy kaptikipas, ama Judá huchallikuchunchu; ama Gilgalman hamuychischu, nitaq Bethavenman wichariychischu, amataq juraychischu: “Señor kawsanmi,” nispa. Israelqa kutirikuq wawra vacahinaman hina qhepaman llusq'achkan; kunanqa Señorqa paykunata michinqa hatun pampapi huk corderohina. Efraínqa ídolkunawan huñusqasqan; saqey payta. Upyanankupas hayq'uqmi; mana samayniyuq huachacuytam ruwanku; kamachiqninkunaqa p'enqaywan munanku: “Qoychik,” nispa. Wayraqa riphankunawan watarqa payta, haywasqankuraykutaq p'enqakusqankumanta. Oseas 4:1–19.

Hoseaspa willakuyqa kaymi: “Señorqa allpapi tiyaqkunawanmi churanakuyta charin, imaraykuchus allpapiqa mana cheqaq kaqchu kan, mana khuyapayakuqchu kan, nitaq Diosmanta yachaypas kanchu,” nispa. Adventismom qhepa p'unchaykunapi Diospa llaqtanmi. Chay p'unchaypi allpa pichana runa Millerpa cuartoman hayk'umusqanpi, Adventismoqa, runakunapas, sacerdotekunapas, profetakunapas ukhupi kaspera, “mana entiendenqa urmanqaku,” imaraykuchus paykunaqa “ídolkunawan hukllachasqa” kanqaku. Ídolonkunaqa llulla yachachiykuna kanku, huk llulla marco ukhupi awaysqa.

Yachaypa yapaynin mana chaskisqanmanta rikuchisqa hatarikuq hatun awqakuyqa, wiñay wiñayman miraspa, chay chiqaman chayan maypichus paykunaq probacionninku tukukun kay rimaywan: paykunaqa tinkisqa kanku chay q'otoy yachachikuykunawan, mayqenkunachus Millerpa cuartomanta pichasqa kanku. Paykunaq awqakuyninqa rikuchisqa kashan sapa kutilla

wachuq warmi hina mana cheqaq kasqankuta ruwaq kasqankupi. 1863 watamanta pacha probacionpa tukukuyninkama, mana sayk'uspa awqakunku, Señorpa siminmanta wisq'usqa kanankukama.

Yachayta qhespichiyta mana chaskiy nisqanku hucha hatarirqan paykunaq "sapa kuti" waqlliy huchata ruwasqankuwan rikuchisqa karqan; chay hebreo simi mana kikillanchu kaptinpas, yuyayninqa hebreo simi "tamid" nisqawan kaqllam, chayqa "sapa kuti", "mana sayk'uspa" ninanmi; chaymi Danielpa libropi "the daily" nisqaman tikrasqa kashan.

Qatiq qillqapiñam Bibliapi willakuy proféticapi tawa qhapaq suyukunamanta yachayniykuta qhipa qillqapiqa qatiqsunchik.

"Chaymantataq rikurqani 'Sapa p'unchaymanta' nisqaman hina, 'sacrificio' nisqa simiqa runakuna yachaywan yapasqa kasqanta, hinaspataq manam qillqasqa qelqamanqa pertenecerunchu; hinaspataq Señorqa chaymanta allin qhawariyta qorqan juicio pacha waqyayta qowaqkunaman. Hukllachasqa kay karqanman hina, 1844 watamanta ñawpaqta, casi llapa runakunaqa 'Sapa p'unchaymanta' nisqamanta allin qhawariypi hukllachasqa karqanku; ichaqa 1844 watamanta pacha, chinkasqa kasqapi, huk qhawariykunata hap'ipunku, hinaspataq tutayaywan chinkasqa kay qatiqnin karqan." Review and Herald, 1 de noviembre de 1850.